

מחלקה או לה לה!

ניוזלטר אפריל 2021 | ניסן תשפ"א

המחלקה לתרבות צרפת זכתה בתואר "ציון לשבח בהוראה"
בשנים תשע"ה, תשע"ו, תשע"ז, תש"פ
ובתואר "מחלקה מצטיינת בהוראה" בשנת תשפ"א

מחלקה או לה לה!

המחלקה לתרבות צרפת באוניברסיטת בר אילן מציעה עולם עשיר בתוכן: תרבות צרפתית, ספרות צרפתית, בלשנות צרפתית ולימודי שפה מן היסוד, לתואר ראשון, שני, שלישי או לימודי תעודה.

במחלקה ללימודי תרבות צרפת קיימים 4 תחומי לימוד עיקריים:

תרבות צרפת

הקניית ידע בסיסי בהיסטוריה של תרבות צרפת והיכרות עם נכסי התרבות הצרפתית על מגוון פניהם: הגות, ספרות, קולנוע, אמנות, אופרה ותיאטרון, גסטרונומיה ומוזיאונים. הקורסים משמשים גם כמבואות להשפעת התרבויות היווניות והרומיות על תרבות המערב, התהוות התרבות הצרפתית, החל מהטקסטים הראשונים בצרפתית וכלה בהתגבשות הצרפתית כשפה שלטת במודרנה (מימי הביניים ועד זמנינו).

ספרות צרפתית

קורסי הספרות עוסקים בנושאים קלאסיים ואקטואליים, בז'אנרים שונים (מחאה, הרומן והרומן בלשי, קומיקס, משלים, ספרות יפה, ספרות עממית ופולקלורית, הנובלה, שירה, תיאטרון), ובאזורים גיאוגרפיים מגוונים בהם נוצרת ספרות בשפה הצרפתית (בלגיה, קנדה, הקאריביים). אנו שמים דגש מיוחד על זהות יהודית באמצעות קורסים בספרות צרפתית בנושא השואה, הגות יהודית וספרות יהודית מימי הביניים ועד זמנינו.

בלשנות צרפתית

הקניית ידע מעמיק בשפה הצרפתית ובשיטות מחקר מודרניות. הקורסים עוסקים בהיבטים שונים כגון מורפולוגיה, תחביר וסמנטיקה של המשפט הפשוט והמורכב. קורסים אחרים בוחנים תיאוריות בלשניות או סוגיות חברתיות ואידיאולוגיות של השפה ומכשירים את הסטודנטים לעסוק בשאלות בתחומים הבאים: פרשנות השיח, בלשנות ואפיסטמולוגיה, בלשנות וספרות, שיח עיתונאי ואובייקטיביות בשיח, תיאוריות של ארגומנטציה ועוד.

הקורסים מתאימים למורים לעתיד, למתרגמים, לאנשי תקשורת ולמתעניינים בכוחה של השפה בחיים הציבוריים.

לימודי השפה הצרפתית בכל הרמות

המחלקה לתרבות צרפת מציעה קורסי שפה בצרפתית, החל מרמת מתחילים וכלה במתקדמים. הקורסים מיועדים גם לקהל הרחב, שאינו מעוניין בלימודים לתואר אקדמי אך מבקש לרכוש את השפה הצרפתית.

תואר שני (M.A.) - עם תזה או בלי תזה

- בעלי תואר ראשון ללא ידע מוקדם בצרפתית או עם ידע מוקדם בצרפתית.
- בעלי תואר ראשון בתחומים אחרים (עם השלמות).

דוקטורט (Ph.d)

בעלי תואר שני במדעי הרוח או בתחומים אחרים (עם השלמות) ובעלי רקע מתאים בשפה הצרפתית או בלעדיה (עם השלמות). למצטיינים מוצע מסלול ישיר.

תואר ראשון (B.A)

- מועמדים בעלי ידע מוקדם בצרפתית במסלולים מגוונים המקנים ידע בספרות, בלשנות ותרבות צרפתית.
- מועמדים ללא ידע מוקדם בצרפתית שמעוניינים לרכוש את השפה הצרפתית וללמוד בעברית על תרבות צרפת.

יין בצרפת – החיים עצמם

שלושה זני ענבים – מרלו, קברנה סוביניון וקברנה פרנק, שמשולבים יחד באחוזים שונים ומתיישנים ליינות המדוברים בעולם.

בצפון צרפת נמצא את המבעבעים ממחוז שמפיין, שגם להם היסטוריה ארוכה משלהם. מעט דרומה ומערבה משם נגיע לעמק הלואר, שבו אינספור כפרים וסגנונות יין: כפר סנסר המפורסם שמכין יין מענבי סוביניון בלאן, ואזור מוסקדה עם היינות המפורסמים שמתאימים ביותר לשתייה לצד מנות גורמה. דרומית לבורגון נמצא את עמק הרון התלול והמרשים, המייצר את יינות הסירה הטובים בעולם.

ומעבר לכל הקלאסיקות וההיסטוריה השופעת של היין הצרפתי, יצרנים צעירים בכל רחבי צרפת עודם פורצים גבולות ומייצרים גם היום יינות מודרניים חדשים ומעניינים. קשה להתחרות בצרפת בעולם היין – כנראה בכל מה שקשור לענבים, זו האדמה שבה נגעה יד האלוהים...

היסטוריית היין בצרפת משתרעת הרחק לעידן שבו הרומאים עוד טרם השתלטו על אירופה, אך לאחר בוא הרומאים הם הביאו עימם גם קדמה וגם זנים חדשים של ענבים – והתחילו לחלק את צרפת לאזורי היין שאנו מכירים עד היום. גם כשנחלש כוחם של הרומאים בצרפת ועלה כוחה של הכנסייה, עולם היין המשיך לפרוח ולהתפתח תחת חסותה. אזורים קלאסיים לייצור יין – ויש שיגידו, אף הטובים בעולם – כמו בורגון ובורדו, גיבשו את זהותם המלאה בתקופה זו. בבורגון היו אלו נזירים שחילקו את האדמה לפי חלקות, זני ענבים ואיכות היין הסופית; בין החלקות מפריד לעיתים מטר אחד בלבד, אך ההבדל בטעם הוא אינסופי. חלוקה זו נותרה עד היום, מה שמעיד כי גם ללא טכנולוגיה וידע מודרני הנזירים הכירו את האדמה טוב יותר מכולנו.

באזור בורגון מגדלים ענבי פינו-נואר ושרדונה, זני היין שמקדשים את ה"טרואר" הבורגוני. לעומת זאת, בבורדו חילקו אזורים לתערובת של

סגל המחלקה

פרופסור גרי ד. מול

אביר מסדר הדקלים של האקדמאים של הרפובליקה הצרפתית, מרצה מצטיין (תשס"ה, תשע"ה)

תחומי מחקר: תרבות והגות צרפתית של המאה העשרים והעשרים ואחת, ספרות צרפתית והשוואה, ספרות יהודית בצרפתית, ספרות פרנקופונית של אפריקה מדרום לסהרה

**פרופ' גליה ינושבסקי
ראש המחלקה**

אבירת מסדר הדקלים של האקדמאים של הרפובליקה הצרפתית

תחומי מחקר: ספרות צרפתית במאות 20-21, חקר השיח, ארגומנטציה רטוריקה, שיח התיירות, ספרות טרנסמדיאלית, ז'אנרים לא ספרותיים (מניפסט, ריאיון, מכתבי עוקץ).

כוס של תערובת GSM – גרנאש, סירה ומורבדר, שמוצאם מדרום צרפת. תערובת זו חיקו רבים ברחבי עולם בשל הצלחתה. יין סוער ועז עם גוף מלא.

"Bêtes – Ah ! si les bêtes pouvaient parler ! Il y en a qui sont plus intelligentes que des hommes" Gustave Flaubert, Dictionnaire des idées reçues

"בהמות! אה! לו יכלו הבהמות לדבר! יש שהן חכמות יותר מבני האנוש!" גוסטב פלובר

כוסית יין לבן משבלי (Chablis), כפר קטן בצפון בורגון המוקדש כולו לזן השרדונה. מטראור זה נקבל יין מינרלי חד ומרענן עד בלי די.

"Quand on écrit, faut-il tout écrire ? Quand on peint, faut-il tout peindre ? De grâce, laissez quelque chose à suppléer par mon imagination !" Denis Diderot (Salon de 1763)

"כאשר כותבים, היש לכתוב הכל? כאשר מציירים, היש לצייר הכל? עשו עמי חסד, השאירו דבר מה לדמיוני!" דני דידרו

פרופ' טובי ביברנינג

תחומי מחקר: תרבות ימי הביניים, ספרות צרפתית וספרות עברית בימי הביניים וברנסנס, צרפתית עתיקה וצרפתית בינונית.

כוס יין אדום מקוט רוטי (Côte Rôtie) שבעמק הרון. 100% ענבי סירה. יין מרשים, עמוק בצבעו, מפולפל ובעל טעם אדמתי.

פרופ' סלביה אדלר

אבירת מסדר הדקלים של האקדמאים של הרפובליקה הצרפתית

תחומי מחקר: בלשנות צרפתית וכללית (תחביר, סמנטיקה, פרגמטיקה), דקדוק צרפתי, מולטימדיאליות

כוס בורדו ישן מפומרול (Pomerol), אזור המפורסם בזכות ענבי המרלו שבו. יין קטיפתי ועמוק מאוד, מתאים בדרך כלל לאירועים מיוחדים.

"C'est l'imagination qui étend pour nous la mesure des possibles/ Jean-Jacques Rousseau" Emile ou de l'éducation

"הדמיון הוא המרחיב עבורנו את תחומי האפשר" ז'אן-ז'ק רוסו

"Cil metent lur vie en nuncure/ Ki d'amur n'unt sen ne mesure, / Tel est la mesure d'amer /Que nuls n'i deit reisun garder" Marie de France, Equitan

"מי שבאהבה אין להם שכל ומידה נכונה, / מעמידים את חייהם בסכנה, / אולם מידת האהבה בעצמה תדרוש / שהאהבים בבינתם יקלו ראש" מארי דה פרנס

סגל המחלקה (המשך)

פרופ' סימון גרוסמן (בגמלאות)

תחומי מחקר חומי מחקר עיקריים: ספרות קייבקה העכשווית, סופרים יהודים במונטריאל, יחסי הגומלין בין ספרות ואומנות, הפנטסטיק בספרות של צרפת וקייבקה

כוס מוסקדה, יין שמגיע מקצה עמק הלואר הנשפר אל הים. עשוי כולו מזן מלון דה בורגון, מיוצר בתהליך ייחודי שנקרא "סור לי": היין מתיישן על שמריו, ובכך מקבל טוויסט מיוחד משלו ואפילו תסיסה קלה.

"Devenir soi-même, acquérir cette fameuse résilience (...) en incorporant à sa vie l'expérience des livres, produire cette "hache qui brise la mer gelée en nous (Kafka)" Alexandre Gefen, Réparer le monde. La littérature française face au XXIème siècle

להיעשות אתה-עצמך, להשיג את החוסן הנפשי הידוע (...) להטמיע את חוויית הספר בחייך וכך ליצור את "הגרזן המנפץ את הים הקפוא שבתוכנו" אלכסנדר גפן

ד"ר איזבל דותן מרצה מצטיינת לשנת תשע"ז

תחומי מחקר מרכזיים: דידיקטיקה ובלשנות יישומית בהוראת צרפתית כשפה זרה (הוראה מקוונת ושימוש בכלים טכנולוגיים, רכישת הפרוזודיה (Prosody), פערים ואי-התאמות בין שפת המקור L1 (עברית) ושפת היעד L2 (צרפתית), בוחנת מוסמכת לבחינות DELF-DALF (של "המדד האירופי להערכת שפות") ספרות עכשווית פרנקופונית: (תמות שונות אצל אנדרה שדיד, סילבי ז'רמן, ז'אן-קלוד פירוט, אנדרי מקין)

כוס רוזה עדין מפרובנס, בגוון ורדרד כמעט שקוף. הרוזה הקלאסי מתאים לצוהריים שטופי שמש, וטעמו פירותי, עדין ומרענן.

"La mission de l'art n'est pas de copier la nature mais de l'exprimer!" Honoré de Balzac Le Chef d'œuvre inconnu

"תכליתה של האמנות איננה לחקות את הטבע אלא לבטא אותו" אונורה דה בלזק

ד"ר קרינה מססה מנהלת הספרייה של המחלקה

תחומי מחקר: חקר השיח וארגומנטציה, רטוריקה של נוסחאות בשיח התקשורתי צרפתי, בניית הלגיטימציה בשיח הפוליטי העכשווי.

כוס מבעבעת משמפיין, הבועות הנחשבות בעולם. עדינות וממלאות את החיך בעונג רב, ותמיד משמשות סיבה למסיבה.

"On ne voit bien qu'avec le cœur. L'essentiel est invisible pour les yeux" Antoine de Saint Exupéry Le Petit Prince

"רק בלב אפשר לראות היטב. מה שחשוב באמת, סמוי מן העין." אנטואן דה סנט אקזיפרי, תרגום אילנה המרמן

פרופ' רזלין קורן פרופסור אמריטה (בגמלאות)

תחומי מחקר: הבלשנות הצרפתית, האתיקה של השיח: אחראיות הדובר בכתיבה העיתונאית ובשיח הציבורי, חקר רטוריקת האנלוגיה בזדון, חקר הרטוריקה הטיעונית, נקיטת העמדה האתית של החוקר, רטוריקת השיפוט הערכי הקוגניטיבי

כוסית קרירה של ריזלינג מאלס – יין לבן, עמוק, מאוזן הולך ומשתבח עם השנים בזכות זן הענבים המובחר ממנו הוא מיוצר

"La publication d'un traité consacré à l'argumentation et son rattachement à une vieille tradition, celle de la rhétorique et de la dialectique grecques, constituent une rupture avec une conception de la raison et du raisonnement, issue de Descartes." Chaïm Perelman & Lucie Olbrechts-Tyteca Traité de l'argumentation. La nouvelle rhétorique

פרסומה של תורת ההנמקה וקישורה למסורת העתיקה, זו של הרטוריקה והדיאלקטיקה היווניות, מהווים היתנתקות מתפיסת התבונה והרציונליות שמקורה בדקארט. חיים פרלמן ולוסי אולברכט-טיטקה

גב' שרון מלה מרכזת המחלקה

מאז ימי ילדותי, נחשפתי לתרבות הצרפתית, הענפה והעשירה, בתקופת שליחות הוריי במרסיי ומאוחר יותר בתקופת מגוריי בפריז ולימודיי בסורבון, שם התאהבתי בתרבות הצרפתית המרתקת ובשפה היפה ביותר בעולם. כמרכזת המחלקה לתרבות צרפת באוניברסיטת בר-אילן, אני מרגישה שאני "סוגרת מעגל", כפי שאומרים הצרפתיים: "Boucler la boucle", בכך שאני משלבת בין חיי המקצועיים ואהבתי לשפה הצרפתית ולתרבותה.

העבודה באוניברסיטת בר-אילן, עם מרצי המחלקה לתרבות צרפת המצויינים וקהל הסטודנטים הנפלאים, משמחת אותי מאוד!

כוס קברנה פרנק מעמק הלואר – אדום, פירותי, צעיר ורענן

משפיעים

כנס רגשות

המחלקה לתרבות צרפת שותפה ראשית בקבוצת מחקר אינטר-דיסציפלינרית בנושא "תפיסות תרבותיות של רגשות בימי הביניים ובעת החדשה המוקדמת". הקבוצה מניחה כי תוצרים טקסטואליים וויזואליים לא רק תרגמו למילה ודימוי נורמות ותפיסות חברתיות-תרבותיות אלא גם השפיעו עליהן בתורם. לפיכך, השיח שלנו עוסק בתוצרים אלה בשני הכיוונים גם יחד. הקבוצה מקיימת מפגשים הדנים בטקסטים וביצירות אמנות שלא נבחנו מהפן הרגשי עד כה וכך מאפשרת הבנה עמוקה של הדרך שבה תרבות מעצבת ומנתבת את הפן הרגשי כך שיהלום תפיסות מוסריות ויסייע בתהליך הסוציאליזציה של הפרט. כנס בינלאומי וירטואלי יתקיים בימים 1.6.2021-31.5.2021.

לפרטים נוספים לחצו על הקישור

מבצע "חבר מביא חבר" 2021 של המחלקה לתרבות צרפת יוצא לדרך!

יש לכם חברים דוברי צרפתית או שמאוהבים בתרבות צרפת המתעניינים בלימודים בשנה"ל תשפ"ב?

המליצו להם להירשם עוד היום ללימודים לתואר ראשון או לתואר שני במחלקה לתרבות צרפת באוניברסיטת בר-אילן!

המלצתם לחברים אשר נרשמו ללימודים לתואר ראשון או שני בתרבות צרפת? אתם זוכים ב-500 ש"ח מלגה!

בקשו מהחברים שנרשמו בעקבות המלצתכם לשלוח מיד לאחר הרשמתם הודעה לדוא"ל french.dept@biu.ac.il ולמסור שמכם כממליצים.

ככפוף לפרטים בתקנון המבצע